

Kursendring i samferdselspolitikken – bane før vei!

Dagens samferdselspolitikk fører til en kraftig vekst i vei- og flytrafikken. Trafikkveksten er en av hovedårsakene til økt luftforurensing, global oppvarming og irreversible naturinngrep. Naturvernforbundet, samlet til landsmøte på Hamar 26.-28. august 2011, krever en kraftig kursendring når neste nasjonale transportplan legges fram tidlig i 2013. Investeringene i veinettet i og rundt de større byene må reduseres kraftig. Pengene må gå til en kraftig satsing på jernbane, kollektivtrafikk, gangveier og sykkelveier. I tillegg må veipengene i større grad brukes til trafiksikkerhetstiltak og mindre veiutbedringer – i hele landet.

Norge vil oppnå store gevinster av å legge om samferdselspolitikken. Innføring av trafikkbegrensende tiltak i byregionene sammen med et mer attraktivt kollektivtilbud og bedre forhold for gående og syklist vil gi lavere klimagassutslipp, mindre luftforurensing og støy samt redusere nedbygging av matjord og naturområder. I tillegg gir det mindre bilkøer og bedre folkehelse, noe som vil spare næringsliv og folk flest for store beløp.

Også mellom byregionene skaper trafikken store miljøproblemer. Store passasjer- og godsmengder fraktes daglig med bil, fly og trailer mellom byregionene og til og fra utlandet. Veinettet bygges kraftig ut slik at det blir enklere og raskere å kjøre bil og plass til flere trailere. Denne tilretteleggingen for økt miljøfiendtlig trafikk vil gi større miljøproblemer, høyere samfunnskostnader og skape nye arealkonflikter. Den planlagte utvidelsen av E 6 gjennom naturreservatet Åkersvika ved Hamar er dessverre bare ett av flere eksempler på dette.

For å kunne frakte enda flere passasjerer, særlig ferie- og fritidsreisende utenlands, planlegger myndighetene å øke kapasiteten på flyplassene drastisk. Nordmenns flyreiser gir like stor klimaskadelig effekt som alle norske privatbilers utslipp. Veksten i flytrafikken må derfor stanses.

Jernbanen opplever stadig nye utfordringer. Det gamle jernbanenettet vi har her til lands, er slett ikke i stand til å møte morgendagens utfordringer. 100–150 år gamle enkeltsporbaner er et særdeles dårlig utgangspunkt for å få et miljøriktig og attraktivt alternativ til bil, fly og trailer.

Naturvernforbundet støtter Jernbaneverkets intensjon om overføring fra vei til bane ved å doble godsmengden på bane innen 2020 – tredobling innen 2030. De foreløpige signalene fra den pågående høyhastighetsutredningen peker på at de nye banene kan bygges for både person- og godstog. Naturvernforbundet mener dette er riktig fordi også godstrafikken sliter med gamle, svingete og upålitelige baner i dag.

Naturvernforbundet krever derfor:

- Jernbanen må settes i stand til å møte utfordringene og dermed bidra til å redusere transportsektorens miljøbelastning.
- På kort sikt moderniseres eksisterende baner mellom Norges største byer, og viktige dieseldrevne strekninger elektrifiseres.
- Banenettet må bygges for de neste 100 åra. I de trafikkunge korridorene må det meste bygges nytt. Først da kan det blir mulig å flytte store mengder trafikk fra bil, fly og trailer over på bane.
- Moderne dobbeltspor i intercity-trianglet (Skien-Lillehammer-Halden) må være ferdig utbygd seinest innen 2023. Slike dobbeltspor må bli første etappe av høyhastighetsbaner mellom de store byene, som kan bidra til en kraftig reduksjon i trailertrafikken og den svært klimafiendtlige flytrafikken.
- Avinors videre utvidelser av de store flyplassene må stoppes og flyavgiftene må økes kraftig
- Omlegging av samferdselsinvesteringene, fra vei- til baneløsninger, må kombineres med et langt bedre kollektivtilbud.
- Økning av drivstoffavgifter og parkeringsrestriksjoner og en arealpolitikk som reduserer transportbehovet og prioriterer fotgjengere, syklist og kollektivtrafikk.